

Исик). Така, далеч преди да се роди идеята за римската "парадна шлем-маска", в Тракия тя вече е била реалност.

Вътрешното функционално тъждество между маска и шлем се реализира и в един основен атрибут на царя на подземното царство - гръцкият Хадес е снабден с *кунее*, шлем от кучешка кожа, "съдържащ мрачната тъмнина на Нощта" (Pseudo Hesiod *Aspis*.220). Тази шапка прави притежателя си невидим, тъй като скрива лицето му, обвинява го в мрак. Също като лицето на мъртвите, чиито черти изчезват в поглъщащата ги тъмнина на смъртта (Vernant 1989; Bouvier 2002). Но златната тракийска *маска гава нова плът на лицето* - най-идентифициращата част от човешкото тяло. Дори и след смъртта то няма да загуби чертите си и да се превърне от *prosopon* в безлична глава, *kephale*, каквито са сенките в ада. Едва ли става дума за опит чрез лицевата маска да се запази физическата индивидуалност на самия починал владетел. Нейната цел е по-скоро да се изяви неговото ново идентифициране, пълното сливане, повтарянето на образа на героя-прародител, въплътен в маската. Очите на шлемовете са отворени, за да се "взират в светлината", един чудесен гръцки израз за живот (Nagy 1990), чертите на лицето се запазват за вечността. Това означава, че шлемът и маската дават на тракийския аристократ така желаното статусно безсмъртие.

Между "полумаската" и шлема съществува обаче "*сензорно*" различие: докато шлемовете "виждат"/"чуват", маската "мълчи"/"говори". Между двата предмета, изграждащи лицето, т.е. социалната идентичност на обредния персонаж, са разпределени чисто *мистериални функции*. Може да се допусне, че полумаската, закриваща устата, потвърждава мистериалния статус "*mystes*" (затворен, ср. максимата "мълчанието е злато"), а шлемовете с двойка огромни очи на челото легитимират следващия статус на пълното посвещение "*epoptes*" (прогледнал, знаещ). Разбира се, на нас ни е позволено да оперираме само с оскъдните достъпни на науката данни за тайните обредни системи на древността. Факт е, обаче, че изобразителната програма и на шлемовете, и на маските се концентрира върху основните органи на лицето: очи, уши, уста, чрез които се осъществява мистериалната комуникация. Така че предположението за ролята на тези предмети в ритуали по придобиване на тайно знание не е лишено от основания.

Може да се предположи и друг метафоричен смисъл на полумаската. Тъй като повтаря в злато устата на покойния, тя би могла да кодира неговата функция на *жрец*, чиито думи са "чисто злато", защото тези царе-жреци са, както златото,

